

FISKALNI SEKTOR

05

Javne finansije Crne Gore tokom prva tri mjeseca 2024. godina obilježila je bolja naplata prihoda od realizacije javne potrošnje, što je doprinijelo ostvarenju gotovinskog suficita javnih finansija.

Takođe, posmatrajući *državni budžet*, evidentiran je suficit tekuće budžetske potrošnje (u iznosu od 23,74 miliona eura), čime je ostvareno jedno od osnovnih fiskalnih pravila, to jeste finansiranje tekuće budžetske potrošnje iz tekućih prihoda.

Posmatrano na nivou gotovinskih tokova, znatno veći rast rashoda od prihoda na godišnjem nivou rezultirao je gotovinskim deficitom budžeta u prvom kvartalu 2024. godine, dok je u poređenju s planom evidentno povećanje gotovo svih kategorija prihoda, uz smanjenje konsolidovanih rashoda.

Rast prihoda na godišnjem nivou prevashodno je rezultat veće naplate poreza na dobit pravnih lica, a potom poreza na dodatu vrijednost, dok je smanjenje ostalih prihoda, usljed nižeg iznosa jednokratnih prihoda, uticalo na znatno manji rast izvornih prihoda od rasta konsolidovanih rashoda.

Na rashodnoj strani, značajno povećanje u odnosu na prvi kvartal 2023. godine uzrokovano je većim izdvajanjem sredstava za prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, dominantno usljed povećanja minimalne penzije. Istovremeno, evidentirano smanjenje rashoda u posmatranom periodu u poređenju sa planom, posljedica je smanjenja transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.

5.1. Javne finansije Crne Gore⁴⁰

Prema procjeni Ministarstva finansija, za prva tri mjeseca 2024. godine ukupni *javni prihodi*⁴¹ iznosili su 671,77 miliona eura, odnosno 9,55% procijenjenog BDP-a za 2024. godinu⁴² (Prilog D, tabela 12). Ostvareni javni prihodi tokom prva tri mjeseca veći su za 59,99 miliona eura ili 9,81% u odnosu na planirane za posmatrani period, a za 64,88 miliona eura ili 10,69% u odnosu na isti period prethodne godine. Najveće povećanje na godišnjem nivou zabilježeno je kod prihoda od poreza (85,80 miliona eura ili 22,71%), čemu su najviše doprinijeli prihodi po osnovu poreza na dobit pravnih lica (36,25 miliona eura ili 84,91%).

⁴⁰ Strukturu javnih finansija Crne Gore čini budžet Crne Gore sa državnim fondovima (Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond za obeštećenje, Zavod za zapošljavanje i Fond rada) i budžetima lokalnih samouprava (Prijestonica Cetinje, Glavni grad Podgorica i 23 opštine).

⁴¹ Ukupni javni prihodi obuhvataju prihode budžeta, državnih fondova i lokalne samouprave.

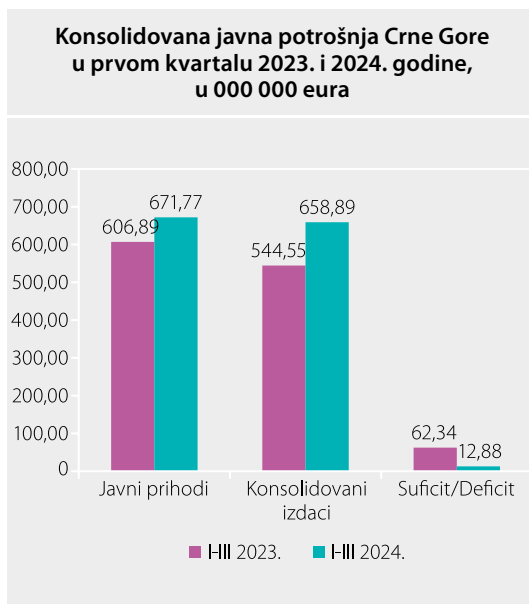
⁴² Izvor: Ministarstvo finansija; procijenjeni BDP za 2024. godinu iznosi 7.034,00 miliona eura.

U strukturi javnih prihoda dominantni su prihodi od poreza (69,01%), zatim prihodi od doprinosa (17,10%), dok se preostali iznos (13,89%) odnosi na prihode od naknada (4,85%), ostalih prihoda (4,34%), donacija (4,10%) i taksi (0,60%).

Javna potrošnja u prvom kvartalu 2024. godine iznosila je 658,89 miliona eura, odnosno 9,37% procijenjenog BDP-a. U poređenju sa istim periodom prethodne godine javna potrošnja realizovana je na nivou višem za 114,34 miliona eura ili 21%. Najveće povećanje rashoda (41,06 miliona eura) zabilježeno je kod transfera za socijalnu zaštitu, najvećim dijelom usljed povećanja rashoda za penzije uzrokovanog povećanjem minimalne penzije, redovnim usklađivanjem penzija u skladu sa promjenom godišnje stope inflacije i promjenom bruto prosječne zarade, kao i povećanjem broja penzionera⁴³.

Nedostajuća sredstva tokom prva tri mjeseca tekuće godine iznosila su 94,43 miliona eura. Tokom prvog kvartala 2024. godine država se zadužila u iznosu od 0,74 miliona eura preko domaćih izvora finansiranja i 696,05 miliona eura preko inostranih. Primici od prodaje imovine iznosili su 0,74 miliona eura, a primici od otplate kredita 2,59 miliona eura, dok su prihodi od transfera iz budžeta iznosili 3,06 miliona eura. Samim tim, veći izvori finansiranja usljed povlačenja sredstava iz inostranih kreditnih aranžmana doveli su do povećanja državnih depozita za 608,74 miliona eura.

Grafikon 5.1

Izvor: Ministarstvo finansija

Posmatrano po ekonomskoj klasifikaciji, najveću stavku izdataka predstavljali su transferi za socijalnu zaštitu (234,10 miliona eura ili 3,33% BDP-a, dominantno zbog izdataka za penzije) i bruto zarade (181,25 miliona eura ili 2,58% BDP-a), dok su transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru iznosili 98,34 miliona eura ili 1,40%, a kapitalni izdaci 44,90 miliona eura ili 0,64% BDP-a.

Nivo javnih prihoda u prvom kvartalu 2024. godine viši je od realizovane javne potrošnje, pa je *gotovinski suficit* javnog sektora iznosio 12,88 miliona eura ili 0,18% procijenjenog BDP-a, dok je u istom periodu prethodne godine gotovinski suficit javnog sektora iznosio 62,34 miliona eura ili 0,91% procijenjenog BDP-a za 2023. godinu (grafikon 5.1).

⁴³ Povećanju broja penzionera doprinio je prelazak korisnika naknada za majke troje i više djece sa naknada na penzije kao svoje stečeno pravo, ali i penzionisanje jednog broja pripadnika MUP-a, usljed povoljnijih uslova penzinsiranja definisanih izmjenama Zakona o unutrašnjim poslovima iz 2023. godine.

5.2. Budžet Crne Gore

Prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, *ukupni primici budžeta sa državnim fondovima*⁴⁴ tokom prva tri mjeseca 2024. godine iznosili su 1.276,91 milion eura ili 18,15% procijenjenog BDP-a. U strukturi budžetskih prihoda, 45,31% odnosilo se na izvorne prihode, a 54,69% na pozajmice i kredite iz inostranih izvora, primitke od prodaje imovine i primitke od otplate kredita (tabela 5.1).

Izvorni prihodi budžeta iznosili su 578,59 miliona eura ili 8,23% procijenjenog BDP-a. U odnosu na plan ovi prihodi bili su viši za 8,57%, a u poređenju sa istim periodom prethodne godine za 6,66%.

U strukturi izvornih prihoda najveće učešće imali su prihodi od poreza (73,95%), zatim doprinosi (19,85%), dok se preostalih 6,20% odnosilo na ostale prihode (2,64%), naknade (1,75%), donacije (1,32%) i takse (0,49%).

Naplata poreskih prihoda (porezi i doprinosi) ostvarena je u iznosu od 542,72 miliona eura, od čega se na indirektno poreze odnosilo 334 miliona eura, a na direktne poreze⁴⁵ 208,72 miliona eura. U okviru poreza, najveći udio u izvornim prihodima čini porez na dodatu vrijednost (43,62%), dok u kategoriji doprinosa najveće učešće u izvornim prihodima imaju doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (18,20%).

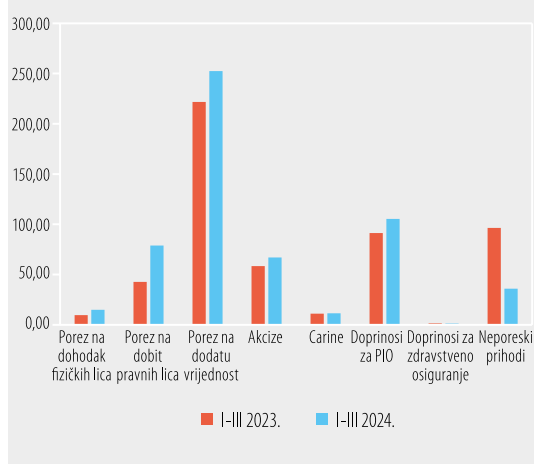
Prihodi po osnovu poreza iznosili su 427,88 miliona eura i bili su veći za 8,67% u odnosu na plan, a za 23,53% u odnosu na isti period prethodne godine.

Svi porezi zabilježili su rast na godišnjem nivou, pri čemu je najveće povećanje (36,25 miliona eura) zabilježeno kod poreza na dobit pravnih lica, što je rezultat poboljšane poreske discipline i ostvarenih rezultata privrednih subjekata u prethodnoj godini. Takođe, značajno povećanje evidentirano je kod poreza na dodatu vrijednost (30,58 miliona eura), usljed dinamike povraćaja PDV-a koja je od početka godine ubrzana od strane Poreske uprave, imajući u vidu akumulirane iznose zahtjeva za povraćajima iz prethodnog perioda.

Prihodi po osnovu doprinosa iznosili su 114,84 miliona eura i bili su viši za 9,55% u odnosu na plan, a za 15,09% u poređenju sa istim periodom prethodne godine, usljed uvećanja osnovice za obračun doprinosa zbog povećanja koeficijenata za zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Grafikon 5.2

Izvorni prihodi budžeta Crne Gore tokom prva tri mjeseca 2024. godine, u 000 000 eura

Izvor: Ministarstvo finansija

⁴⁴ Shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (usvojen krajem februara 2023. godine), primici uključuju izvorne prihode (direktno i indirektno poreze i neporeske prihode), pozajmice i kredite iz domaćih i inostranih izvora, primitke od prodaje imovine i primitke od otplate kredita. Iz izvornih prihoda su isključeni primici od otplate kredita i sada su dio transakcija finansiranja.

⁴⁵ Direktne poreze čine: porez na dohodak fizičkih lica, porez na dobit pravnih lica i doprinosi.

Tabela 5.1

Ostvarenje ukupnih primitaka budžeta Crne Gore i državnih fondova u periodu januar - mart 2024. godine							
Vrsta primitka	Ostvareno I-III 2023.	Plan I-III 2024.	Ostvareno I-III 2024.	Učešće u ukupnim primicima	Učešće u BDP	Ostvareno u odnosu na plan	Ostvareno u odnosu na I-III 2023.
	u mil.eura	u mil.eura	u mil. eura	%	%	Index	Index
Porezi	346,38	393,74	427,88	33,51	6,08	108,67	123,53
Porez na dohodak fizičkih lica	9,59	11,66	14,94	1,17	0,21	128,13	155,79
Porez na dobit pravnih lica	42,69	46,46	78,94	6,18	1,12	169,91	184,91
Porez na promet nepokretnosti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Porez na dodatu vrijednost	221,77	252,15	252,35	19,76	3,59	100,08	113,79
Akcize	58,30	69,01	66,92	5,24	0,95	96,97	114,79
Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	11,13	11,43	11,48	0,90	0,16	100,44	103,14
Ostali državni porezi	2,90	3,03	3,25	0,25	0,05	107,26	112,07
Doprinosi	99,78	104,83	114,84	8,99	1,63	109,55	115,09
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	91,23	96,99	105,26	8,24	1,50	108,53	115,38
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1,37	0,59	1,19	0,09	0,02	201,69	86,86
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	4,16	4,12	4,91	0,38	0,07	119,17	118,03
Ostali doprinosi	3,02	3,13	3,48	0,27	0,05	111,18	115,23
Takse	2,80	2,79	2,84	0,22	0,04	101,79	101,43
Naknade	18,87	9,64	10,10	0,79	0,14	104,77	53,52
Ostali prihodi	39,89	14,55	15,30	1,20	0,22	105,15	38,36
Donacije i transferi	34,74	7,35	7,63	0,60	0,11	103,81	21,96
IZVORNI PRIHODI	542,46	532,90	578,59	45,31	8,23	108,57	106,66
Primici od prodaje imovine	0,91	1,5	0,28	0,02	0,00	18,67	30,77
Primici od otplata kredita	3,26	0,83	2,54	0,20	0,04	306,02	77,91
Pozajmice i krediti od inostranih izvora	103,37	687,00	695,50	54,47	9,89	101,24	672,83
Pozajmice i krediti od domaćih izvora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
UKUPNI PRIMICI BUDŽETA CG I FONDOVA	650,00	1.222,23	1.276,91	100,00	18,15	104,47	196,45
BILJEŠKA:							
Procjena BDP za 2024. godinu, u mil. eura					7.034,00		

Izvor: Ministarstvo finansija

*Ukupni izdaci budžeta*⁴⁶ tokom prva tri mjeseca 2024. godine iznosili su 688,28 miliona eura ili 9,79% procijenjenog BDP-a. U odnosu na planirane bili su niži za 9,45%, a u poređenju sa prva tri mjeseca prethodne godine zabilježili su rast od 31,04% (tabela 5.2).

*Konsolidovani izdaci*⁴⁷ budžeta u posmatranom periodu iznosili su 583,42 miliona eura, što čini 8,29% procijenjenog BDP-a. Realizovani konsolidovani izdaci bili su niži u odnosu na planirane za 72,14 miliona eura ili 11%, a na godišnjem nivou zabilježili su rast od 104,16 miliona eura ili 21,73%.

⁴⁶ Shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (usvojen krajem februara 2023. godine), ukupne izdatke budžeta čine: konsolidovani izdaci, otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima i nerezidentima, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti i izdaci po osnovu datih pozajmica i kredita.

⁴⁷ Konsolidovane izdatke čine: tekući budžetski izdaci, transferi za socijalnu zaštitu, transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, kapitalni izdaci, rezerve, otplata garancija i otplata obaveza iz prethodnih godina.

Tekući budžetski izdaci iznosili su 233,64 miliona eura i bili su niži za 13,54% od planiranih, a viši za 12,20% na godišnjem nivou, pri čemu je najveće povećanje (13,45 miliona eura ili 8,80%) evidentirano kod bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca, usljed povećanja zarada zaposlenih u javnom sektoru u toku 2023. godine. Istovremeno, smanjenju tekućih budžetskih izdataka u odnosu na planirane doprinijelo je smanjenje ostalih izdataka za 12,22 miliona eura ili 48%.

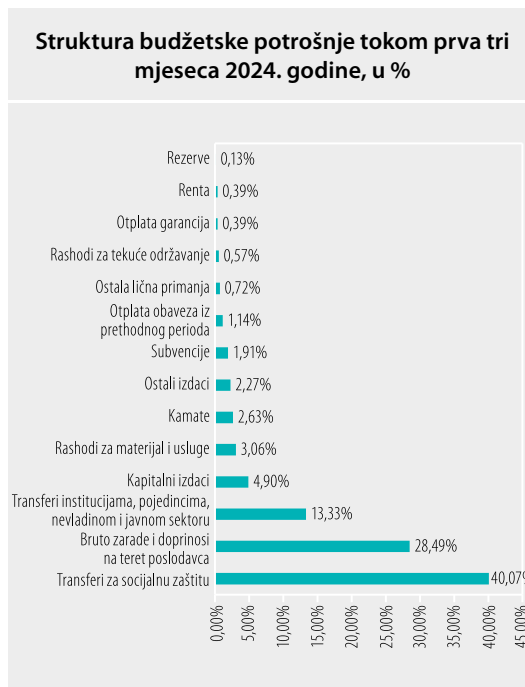
Ako posmatramo strukturu budžetske potrošnje, to jeste konsolidovanih izdataka (grafikon 5.3), najveće učešće imali su transferi za socijalnu zaštitu (40,07%) i bruto zarade (28,49%), dok su transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru učestvovali sa 13,33%. Na ostale namjene odnosilo se 18,11% budžetskih izdataka.

Otplata dugova (rezidentima i nerezidentima, po osnovu harija od vrijednosti i kredita), po osnovu glavnice, iznosila je 101,31 milion eura i u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila je rast od 57,53 miliona eura, usljed plaćene šeste rate kredita kineskoj Exim banci za prioritarnu dionicu auto-puta „Bar-Boljare“, otplate dijela duga po osnovu kreditnog aranžmana sa Dojče bankom⁴⁸, kao i otplate dijela duga po osnovu emitovanih državnih zapisa.

Tokom prva tri mjeseca 2024. godine, pozajmica i kredita iz domaćih izvora nije bilo, dok su pozajmice i krediti iz inostranih izvora iznosili 695,50 miliona eura. Zapravo, usljed zaduženja putem emisije euroobveznica, evidentirano je znatno povećanje (od 592,13 miliona eura) pozajmica i kredita iz inostranih izvora u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 5.1).

U posmatranom periodu, budžet Crne Gore zabilježio je gotovinski *deficit*⁴⁹ od 4,83 miliona eura ili 0,07% BDP-a, dok je u istom periodu prethodne godine ostvaren gotovinski *suficit* budžeta u iznosu od 63,20 miliona eura.

Grafikon 5.3

Izvor: Ministarstvo finansija i kalkulacije CBCG

⁴⁸ Ministarstvo finansija Crne Gore, posredstvom kreditnog aranžmana sa Deutsche bankom, obezbijedilo je 100 miliona eura za finansiranje budžetskih obaveza u 2023. godini.

⁴⁹ Metodologija obračuna suficita/deficita „Sl.list CG“, br. 53/09. Gotovinski *suficit/deficit* predstavlja razliku između izvornih prihoda i konsolidovanih izdataka.

Tabela 5.2

Izdaci budžeta Crne Gore i državnih fondova tokom prva tri mjeseca 2024. godine							
O P I S	Realizovano I-III 2023.	Plan I-III 2024.	Realizovano I-III 2024.	Učešće u ukupnim izdacima	Učešće u BDP-u	Realizovano u odnosu na plan	Realizovano u odnosu na I-III 2023.
	u mil.eura	u mil.eura	u mil. eura	%	%	Indeks	Indeks
Tekući budžetski izdaci	208,23	270,24	233,64	33,95	3,32	86,46	112,20
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	152,79	169,54	166,24	24,15	2,36	98,05	108,80
Ostala lična primanja	3,40	5,60	4,20	0,61	0,06	75,00	123,53
Rashodi za materijal i usluge	19,64	27,27	17,88	2,60	0,25	65,57	91,04
Rashodi za tekuće održavanje	3,90	7,91	3,33	0,48	0,05	42,10	85,38
Kamate	8,13	18,72	15,34	2,23	0,22	81,94	188,68
Renta	1,79	3,49	2,29	0,33	0,03	65,62	127,93
Subvencije	9,64	12,25	11,12	1,62	0,16	90,78	115,35
Ostali izdaci	8,94	25,46	13,24	1,92	0,19	52,00	148,10
Transferi za socijalnu zaštitu	192,94	243,24	233,76	33,96	3,32	96,10	121,16
Transferi inst. pojedincima NVO i jav. sektoru	56,08	94,59	77,75	11,30	1,11	82,20	138,64
Kapitalni izdaci	14,97	34,92	28,57	4,15	0,41	81,82	190,85
Rezerve	1,74	5,79	0,76	0,11	0,01	13,13	43,68
Otplata garancija	1,17	0,00	2,30	0,33	0,03		196,58
Otplata obaveza iz prethodnih godina	4,13	6,78	6,64	0,96	0,09	97,94	160,77
KONSOLIDOVANI IZDACI	479,26	655,56	583,42	84,76	8,29	89,00	121,73
Otplata hartija od vrijednosti i kredita rezidentima	5,62	28,93	28,93	4,20	0,41	100,00	514,77
Otplata hartija od vrijednosti i kredita nerezidentima	38,16	74,48	72,38	10,52	1,03	97,18	189,68
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	0,50	0,00	1,41	0,20	0,02		282,00
Pozajmice i krediti	1,72	1,11	2,14	0,31	0,03	192,79	124,42
UKUPNI IZDACI	525,26	760,08	688,28	100,00	9,79	90,55	131,04
BILJEŠKA:							
BDP Crne Gore u mil. eura, procjena					7.034,00		

Izvor: Ministarstvo finansija

5.3. Lokalna samouprava

Prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, izvorni prihodi lokalne samouprave u prvom kvartalu 2024. godine iznosili su 93,18 miliona eura ili 1,32% BDP-a, što je više za 18,13% u odnosu na plan, a za 28,75 miliona eura ili 44,62% u poređenju sa ostvarenim prihodima u istom periodu prethodne godine. Sve kategorije prihoda zabilježile su pozitivno odstupanje u odnosu na uporedni period prethodne godine, pri čemu je najveće povećanje zabilježila naplata ostalih prihoda (rast od 11,35 miliona eura). Ovo povećanje determinisano je naplatom dospjelih potraživanja opštine Bar, a po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta sa pripadajućom kamatom.

Preliminarni izdaci lokalne samouprave tokom prvog kvartala 2024. godine iznosili su 75,47 miliona eura ili 1,07% BDP-a. U odnosu na plan zabilježili su pad od 7,25 miliona eura ili 8,76%, dok su u poređenju sa istim periodom prethodne godine bili viši za 10,18 miliona eura ili 15,59%. Najveće povećanje izdataka u odnosu na uporedni period prethodne godine zabilježeno je kod kapitalnih izdataka (3,92

miliona eura ili 31,59%) i transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (3,28 miliona eura ili 18,95%).

U posmatranom periodu evidentiran je suficit lokalne samouprave u iznosu od 17,71 milion eura, dok je otplaćeno je 14,09 miliona eura obaveza iz prethodnog perioda (tabela 5.3).

Tabela 5.3

Preliminarni izvorni prihodi i konsolidovani izdaci lokalne samouprave u Crnoj Gori u prvom kvartalu 2024. godine, u 000 000 eura						
Vrsta primitka	Realizovano I-III 2023.	Plan I-III 2024.	Realizovano I-III 2024.		Realizovano u odnosu na plan za I-III 2024.	Realizovano u odnosu na I-III 2023.
	mil. eura	mil. eura	mil.eura	% BDP-a	Indeks	Indeks
IZVORNI PRIHODI	64,43	78,88	93,18	1,32	118,13	144,62
Porezi	31,39	37,82	35,69	0,51	94,37	113,70
Takse	1,08	1,50	1,19	0,02	79,33	110,19
Naknade	15,33	21,10	22,47	0,32	106,49	146,58
Ostali prihodi	2,54	3,00	13,89	0,20	463,00	546,85
Primici od otplate kredita	0,00	0,00	0,00	0,00		
Donacije	14,09	15,46	19,94	0,28	128,98	141,52
KONSOLIDOVANI IZDACI	65,29	82,72	75,47	1,07	91,24	115,59
Tekući izdaci	20,81	32,67	23,41	0,33	71,66	112,49
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	12,51	17,75	15,01	0,21	84,56	119,98
Ostala lična primanja	0,98	1,60	0,97	0,01	60,63	98,98
Rashodi za materijal i usluge	3,71	5,60	3,87	0,06	69,11	104,31
Tekuće održavanje	1,21	1,87	0,66	0,01	35,29	54,55
Kamate	0,37	0,79	0,48	0,01	60,76	129,73
Renta	0,14	0,18	0,11	0,00	61,11	78,57
Subvencije	0,16	1,94	0,21	0,00	10,82	131,25
Ostali izdaci	1,73	2,94	2,10	0,03	71,43	121,39
Transferi za socijalnu zaštitu	0,10	0,55	0,34	0,00	61,82	340,00
Transferi inst, pojedincima NVO i javnom sektoru	17,31	22,70	20,59	0,29	90,70	118,95
Kapitalni izdaci	12,41	18,00	16,33	0,23	90,72	131,59
Pozajmice i krediti	0,00	0,00	0,18	0,00		
Rezerve	0,79	0,80	0,53	0,01	66,25	67,09
Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00		
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	13,87	8,00	14,09	0,20	176,13	101,59
SUFICIT/DEFICIT	-0,86	-3,84	17,71	0,25	-461,20	-2.059,30
Primarni deficit	-0,49	-3,05	18,19	0,26	-596,39	-3.712,24
Transferi iz Budžeta CG	2,30	2,50	3,06	0,04	122,40	133,04
Otplata dugova	2,91	14,02	2,45	0,03	17,48	84,19
Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti	0,00	0,00	0,00	0,00		
Pozajmice i krediti	0,00	0,00	0,04	0,00		
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	1,30	1,00	0,74	0,01	74,00	56,92
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	0,44	0,70	0,55	0,01	78,57	125,00
Prihodi od privatizacije i prodaje imovine	0,61	2,00	0,46	0,01	23,00	75,41
Primici od otplate kredita	0,05	0,29	0,05	0,00	17,24	100,00
Povećanje/smanjenje depozita	-0,93	11,37	-20,12	-0,29	-176,96	2.163,44
BILJEŠKA:				7.034,00		
BDP Crne Gore u mil. eura, procjena						

Izvor: Ministarstvo finansija

5.4. Državni fondovi

Prema podacima *Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore* (Fond PIO), tokom prva tri mjeseca 2024. godine ostvareni su ukupni primici u iznosu od 172,47 miliona eura, što je za 32,46% više nego u prva tri mjeseca prethodne godine. Izvorni prihodi Fonda činili su 65,15% ukupnih primitaka i povećani su za 22,55% u odnosu na isti period prethodne godine. Penzioni doprinosi (osnovni izvor finansiranja Fonda PIO) činili su 64,90% ukupnih primitaka i bilježe rast od 22,54% na godišnjem nivou, usljed rasta zaposlenosti i rasta raspoloživog dohotka građana. Takođe, transferi iz budžeta, koji su činili 34,85% ukupnih primitaka, povećani su za 56,05% u odnosu na uporedni period prethodne godine i iznosili su 60,10 miliona eura.

Ukupni izdaci Fonda PIO iznosili su 172,47 miliona eura, što je na nivou plana, dok su na godišnjem nivou zabilježili povećanje od 32,46%. Najznačajniju rashodnu stavku predstavljaju izdaci za penzije, koji su iznosili 99,42% ukupnih izdataka, dok se 0,58% izdataka odnosilo na administrativne troškove. Izdaci po osnovu penzija bili su viši za 32,62% u odnosu na isti period prethodne godine, usljed povećanja penzija po osnovu povećanja minimalne penzije, te redovnog usklađivanja penzija, kao i povećanja broja penzionera.

Na osnovu ostvarenih prihoda i realizovanih izdataka tokom prva tri mjeseca 2024. godine, ovaj Fond je imao uravnotežen budžet.

Prema podacima *Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore*, tokom prva tri mjeseca 2024. godine ostvareni su ukupni primici u iznosu od 78,13 miliona eura, što je za 28,42% više nego u istom periodu prethodne godine.

Ukupni izdaci Fonda za zdravstveno osiguranje iznosili su 78,13 miliona eura, tako da je Fond u prvom kvartalu tekuće godine imao uravnotežen budžet. Najveće učešće u ukupnim izdacima odnosilo se na izdatke po osnovu transfera institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (41,30 miliona eura), kao i na transfere po osnovu tekućih izdataka (29,78 miliona eura). Na transfere za socijalnu zaštitu utrošeno je 6,77 miliona eura, a na kapitalne izdatke i otplatu dugova 0,28 miliona eura.

Neizmirene obaveze Fonda na dan 31. 03. 2024. godine iznosile su 13,30 miliona eura, od čega se najveći dio odnosio na obaveze za transfere institucijama, pojedincima i kreditima (8,55 miliona eura), dok su obaveze po osnovu transfera za socijalnu zaštitu iznosile 4,72 miliona eura, a preostali dio neizmirenih obaveza (0,03 miliona eura) odnosio se na obaveze za tekuće izdatke.

Prema podacima *Zavoda za zapošljavanje Crne Gore* (ZZZCG), tokom prva tri mjeseca 2024. godine ostvareni su ukupni primici u iznosu od 12,94 miliona eura, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 13,53%.

Izdaci ZZZCG iznosili su 12,94 miliona eura i bili su niži od plana za 6,12%, a viši za 13,53% u odnosu na isti period prethodne godine. U ukupnim izdacima, na tekuće izdatke odnosilo se 67,70%, dok je po osnovu transfera za socijalnu zaštitu izdvojeno 30,28%, a za transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru 1,88% i ostala dugovanja 0,14%.

Neizmirene obaveze ZZZCG na kraju marta iznosile su 141.010,58 eura, prvenstveno zbog obaveza za tekuće izdatke.

Na osnovu ostvarenih prihoda i realizovanih izdataka tokom prva tri mjeseca 2024. godine, ZZZCG je imao uravnotežen budžet.

Fond rada, kao klasični budžetski korisnik koji se finansira iz opštih i namjenskih prihoda, tokom prva tri mjeseca 2024. godine ostvario je primitke u iznosu od 69.263 eura, koliko su iznosili i ukupni izdaci, što je niže za 69,92% u odnosu na planirani iznos, a više za 15,52% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.

Najznačajniju rashodnu stavku predstavljaju izdaci koji se odnose na tekuće izdatke (46.532 eura).

Neizmirene obaveze Fonda na dan 31. 03. 2024. godine iznosile su 25.339,66 eura, prevashodno zbog obaveza po osnovu transfera za socijalnu zaštitu.

Na osnovu ostvarenih prihoda i realizovanih izdataka tokom prvog kvartala 2024. godine, Fond rada je imao uravnotežen budžet.

Fond za obeštećenje tokom prva tri mjeseca 2024. godine ostvario je ukupne primitke u iznosu od 40.353,01 milion eura, što je niže za 21,41% u odnosu na plan, a više za 1,97% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni izdaci Fonda iznosili su 37.687,32 eura i bili su viši u odnosu na isti period prethodne godine za 2,87%.

Na kraju marta 2024. godine, neizmirene obaveze Fonda iznosile su 2.665,69 eura, koliki je bio evidentirani suficit.